

Sygn. akt V CSK 534/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący)

SSA Bogusław Dobrowolski (sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

Protokolant Ewa Zawisza

w sprawie z powództwa Banku [...] - Spółki Akcyjnej
przeciwko M.W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 31 maja 2017 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 23 marca 2016 r., sygn. akt I ACa 50/16,

**oddala skargę kasacyjną i odstępuje od obciążania
pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy [...] wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2015 r., oddalił powództwo Banku [...] przeciwko pozwanemu M. W. o zapłatę kwoty 144.267,54 zł z odsetkami w wysokości 2,5 krotności stopy odsetek ustawowych, nie wyższymi niż czterokrotność stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, liczonymi od kwoty 197.510,26 zł od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty. Dochodzona pozwem kwota stanowiła przewidziane w zawartej przez strony umowie pożyczki odsetki od nieuregulowanego przez pozwanego zadłużenia.

W sprawie ustalono, że w dniu 6 grudnia 2002 r. poprzednik prawny strony powodowej Bank [...] zawarł z pozwanym M. W. oraz z C. W. i A. W. umowę pożyczki hipotecznej na kwotę 75.550 CHF. Pożyczka udzielona została na okres 180 miesięcy, z ostatecznym terminem spłaty w dniu 1 grudnia 2017 r. Wysokość każdej z rat wynosiła 607,07 CHF. Bank pobierać miał środki na spłatę zadłużenia w kwotach i terminach wynikających z umowy pożyczki ze wskazanego rachunku bankowego pozwanego. Od kwoty niespłaconej w terminie pożyczki Bank uprawniony był do pobierania odsetek dla zadłużenia wyrażonego w walucie wymienialnej w wysokości 2,5-krotności stopy odsetek ustawowych dla środków w walutach wymienialnych w stosunku rocznym. O powstałym zadłużeniu Bank miał powiadomić pożyczkobiorców, wyznaczając termin zapłaty tego zadłużenia nie dłuższy niż termin zapłat kolejnej raty. Bank mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i po upływie tego terminu postawić pożyczkę w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku naruszenia przez pożyczkobiorców postanowień umowy, a w szczególności w przypadku braku terminowej spłaty zadłużenia. Postawienie zadłużenia w stan wymagalności zobowiązywało pożyczkobiorców do dokonania spłaty całego zadłużenia w terminie wskazanym przez Bank.

Pożyczkobiorcy byli zobowiązani do spłaty łącznej kwoty 109.273,80 CHF, na którą składała się kwota pożyczki w wysokości 75.550 CHF i suma odsetek w kwocie 33.723,80 CHF. Pożyczkobiorcy nie uiszcili rat pożyczki za miesiące styczeń - marzec 2008 r. Wcześniejsze 60 rat zostało uiszczone terminowo.

Wobec braku spłaty zadłużenia powód pismem z dnia 28 marca 2008 r. wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki. Termin wypowiedzenia wynosił 30 dni od daty odbioru pisma, w którym wskazano, że po upływie okresu wypowiedzenia umowa zostanie rozwiązana, a obowiązkiem pozwanego będzie dokonanie natychmiastowej spłaty całości zadłużenia w wysokości 58.400,18 CHF. Korespondencja zawierająca wypowiedzenie została przez pozwanego odebrana dnia 14 kwietnia 2008 r. Po otrzymaniu wypowiedzenia pozwany skontaktował się z Bankiem i poinformowany został, iż w przypadku uregulowania zadłużenia oraz wpłaty bieżącej raty pożyczki w określonym w piśmie z dnia 28 marca 2008 r. terminie, Bank odstąpi od wypowiedzenia umowy pożyczki. W celu precyzyjnego ustalenia wysokości zadłużenia pozwany jeszcze kilkakrotnie kontaktował się ze stroną powodową. Pozwany dokonał wpłaty środków finansowych we wskazanej przez Bank wysokości i uzyskał potwierdzenie, iż nastąpi odstąpienie od wypowiedzenia umowy pożyczki, lecz ze względów formalnych winien złożyć wniosek w przedmiocie odstąpienia od wypowiedzenia umowy. Pismem z dnia 7 kwietnia 2008 r. pozwany poinformowany został przez stronę powodową o zmianie numeru jego rachunku bankowego w związku ze zintegrowaniem oddziału Banku, który ten rachunek prowadził z systemem informatycznym. Po wypowiedzeniu umowy powód pobierał z rachunku bankowego pozwanego środki finansowe i wpłacał je na rachunek bankowy powiązany ze spłatą pożyczki hipotecznej. Pozwany uznał, iż ściąganie przez powoda z jego rachunku kwoty ustalonej telefonicznie oraz pozostawienie na rachunku wolnych środków stanowi potwierdzenie dokonanych ustnie pomiędzy stronami ustaleń dotyczących odstąpienia od wypowiedzenia umowy pożyczki. W związku ze spłatą całości zadłużenia pozwany zwrócił się do strony powodowej o odstąpienie od wypowiedzenia umowy pożyczki, zobowiązując się do terminowego dokonywania dalszych wpłat. Pozwany nie otrzymał odpowiedzi na swoje pismo. Ponownie skontaktował się z Bankiem, którego pracownik poinformował, że nie może odnaleźć w systemie informatycznym danych pozwanego, jako pożyczkobiorcy ze względu na prace związane z integracją systemu informatycznego Banku. Następnie pozwany jeszcze kilkakrotnie kontaktował się ze stroną powodową każdorazowo otrzymując informację, iż nadal nie można

odnaleźć jego danych w systemie informatycznym, nie dokonano spłaty zadłużenia, a ostatecznie, że wypowiedzenie umowy odbyło się zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami i stało się skuteczne w dniu 15 maja 2008 r., ponieważ pozwany winien był uregulować całość zadłużenia. Na dzień 8 maja 2009 r. zadłużenie wynosiło 66.806,89 CHF.

W dniu 21 maja 2009 r. strona powodowa sporządziła bankowy tytuł egzekucyjny stwierdzający, iż przysługuje jej z tytułu umowy pożyczki hipotecznej z dnia 6 grudnia 2002 r. wymagalne roszczenie od dłużników solidarnych - pozwanego i C. W. w wysokości 197.540,88 zł wraz z dalszymi odsetkami w wysokości 2,5 krotności stopy odsetek ustawowych. Tytułowi temu została nadana klauzulę wykonalności z ograniczeniem, iż egzekucja na podstawie tego tytułu mogła być prowadzona do łącznej kwoty 266.422,54 zł. Na podstawie takiego tytułu wykonawczego strona powodowa wniosła o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko pozwanemu oraz C. W., które jest prowadzone przez Komorników Sądowych przy Sądzie Rejonowym [...]. Sąd Okręgowy [...] wyrokiem z dnia 15 maja 2013 r. zasądził od pozwanej A. W.B. (spadkobierczyni A. W.) na rzecz powodowego Banku kwotę 164.982,69 zł wraz z umownymi odsetkami od dnia 8 listopada 2011 r. do dnia zapłaty z tym, że odpowiedzialność pozwanej jest solidarna z M. W. i C. W., zastrzegając równocześnie pozwanej prawo do powołania się w toku egzekucji zasądzzonego od niej świadczenia pieniężnego na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości nabytego majątku spadkowego po A. W.

Według Sądu Okręgowego powód w niniejszej sprawie mógł dochodzić od pozwanego zadłużenia przewyższającego kwotę 266.422,54 zł, wynikającą z bankowego tytułu egzekucyjnego. Za bezzasadny uznał również podniesiony przez niego zarzut przedawnienia roszczeń objętych żądaniem pozwu.

Sąd Okręgowy przyjął, że fakt zalegania przez pozwanego z zapłatą trzech kolejnych rat uprawniał Bank do wypowiedzenia łączącej strony umowy pożyczki, jednak wypowiedzenie to stanowiło nadużycie prawa podmiotowego. Skuteczność wypowiedzenia przez bank umowy zawartej ze swoim klientem przy zachowaniu wszelkich wymaganych procedur i ustaleń umownych może zostać

zakwestionowana nawet w przypadku, gdy klient banku nie wywiązał się z przyjętych na siebie zobowiązań. Samo powstanie opóźnienia w spłacie zobowiązania finansowego względem banku nie przesądza o zasadności wypowiedzenia umowy bankowej. Bank powinien dokonać oceny skali naruszenia postanowień umownych, a w szczególności wysokości nieuiszczonych kwot i ich stosunku do wysokości przyznanego produktu (np. pożyczka, kredyt), długości opóźnienia oraz sytuacji finansowej dłużnika i prognoz, co do spłaty zobowiązania w przyszłości. Jeżeli opóźnienie w spłacie zobowiązań nie jest długotrwałe, wysokość zaległej kwoty stosunkowo nieduża wobec przyznanego świadczenia, a dłużnik daje gwarancję dalszego wywiązywania się z postanowień umownych, gdyż opóźnienie w płatności wynikało z przejściowych problemów finansowych, bądź innych zdarzeń o charakterze krótkotrwałym (pilny wyjazd, powstanie nieprzewidzianych wydatków choroba, zwykłe zapomnienie itp.), bank nie powinien dokonywać wypowiedzenia zawartej z klientem umowy. Pozwany po otrzymaniu pisma wypowiadającego umowę pożyczki niezwłocznie skontaktował się z powodem, od którego uzyskał informacje, iż możliwe jest pod pewnymi warunkami odstąpienie od wypowiedzenia. Wobec spełnienia wskazanych przez pracownika Banku warunków i pobrania przez Bank środków pieniężnych na spłatę zaległych rat pozwany mógł pozostawać w uzasadnionym przekonaniu, że powód odstąpił od wypowiedzenia umowy pożyczki.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na fakt, że pierwsze 60 rat pożyczki pozwany uiszczał terminowo i w ustalonej harmonogramem spłat wysokości. Trzecia część kwoty pożyczki została spłacona. Nie uiszczono trzech kolejnych rat w trzech pierwszych miesiącach roku 2008, w łącznej wysokości 1.821,21 CHF, co stanowiło 1,7% ogólnej kwoty do zapłaty (kwota pożyczki wraz z odsetkami). Bank nie podjął żadnych czynności, które mogłyby prowadzić do wyjaśnienia przyczyn powstania zaległości. Wypowiedzenie umowy z powodu zaległości w zapłacie trzech ze stu osiemdziesięciu rat, przy terminowej spłacie dotychczasowych 60-ciu, stanowiło najbardziej drastyczny i uciążliwy dla pozwanego sposób zwrotu uzyskanej pożyczki. Postawienie w stan natychmiastowej wykonalności całego zadłużenia uniemożliwiło mu jego spłatę i miało istotne znaczenie dla jego dalszej kondycji finansowej. Dlatego Sąd Okręgowy uznał, że powód wypowiadając umowę

pożyczki wykorzystał swoją dominującą pozycję, czym naruszył zasady współżycia społecznego.

Sąd Apelacyjny [...], po rozpoznaniu apelacji powoda, wyrokiem z dnia 23 marca 2016 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 100.012,40 zł z odsetkami od kwoty 162.509,58 zł za okres od dnia 9 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym oraz za okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty w wysokości dwukrotności stopy odsetek ustawowych w stosunku rocznym; zasądził także odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od kwoty 35.031,30 zł za okres od dnia 9 lipca 2014 r. do dnia zapłaty oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie.

Sąd Apelacyjny uwzględnił zarzut błędnego zastosowania przez Sąd Okręgowy art. 5 k.c. Wskazał, że dopuszczalna jest sądowa ocena skuteczności dokonanego przez Bank uprawnienia kształtującego w kontekście art. 5 k.c., bez względu na to, czy wynika ono z treści umowy kredytu lub pożyczki, czy przepisu ustawy. Naruszenie warunków umowy kredytu lub pożyczki nie zawsze będzie uzasadniać jej wypowiedzenie. Badając skuteczność wypowiedzenia umowy kredytowej (umowy pożyczki) i skorzystania przez bank z uprawnienia najbardziej dotkliwego dla kredytobiorcy (pożyczkobiorcy), należy rozważyć skalę i stopień naruszeń kredytobiorcy (pożyczkobiorcy) z uwzględnieniem wysokości udzielonego kredytu (pożyczki), czasu na jaki został udzielony, dotychczasowej realizacji warunków umowy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji pominął w swoich ustaleniach istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, które rzutują na możliwość uznania, że wypowiadając umowę pożyczki strona powodowa nadużyła swojego prawa. Powód przed złożeniem oświadczenia o wypowiedzeniu pożyczki wezwał pozwanego do zapłaty zaległych rat wraz ze szczegółowym wskazaniem wysokości istniejącego zadłużenia. Na to wezwanie dłużnik nie zareagował. W konsekwencji nie spłacił on zadłużenia, którego powstanie uprawniało Bank do wypowiedzenia umowy, ale również nie wyjaśnił przyczyn tego stanu rzeczy oraz nie wskazał, że brak dokonania wpłat ma charakter przejściowy. Takie zachowanie pozwanego

należało oceniać przez pryzmat braku należytej staranności wymaganej od dłużnika (art. 355 § 1 k.c.). Zgodnie z umową, dłużnik był zobowiązany do zawiadamiania Banku o każdej zmianie swojej sytuacji finansowej i informowania o wszystkich faktach mających istotny wpływ na zmianę jego zdolności kredytowej. Pozwany nie tylko przed dniem otrzymania oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy pozostawał w opóźnieniu z zapłatą wymagalnych rat pożyczki, ale sytuacja taka utrzymywała się do 14 maja 2008 r., powodując dalsze narastanie zaległości w związku z brakiem uiszczenia w terminie rat z terminem płatności przypadającym na dzień 1 kwietnia 2008 r. i 4 maja 2008 r. Pozwany od tego momentu zaprzestał jakichkolwiek płatności związanych z udzieloną mu pożyczką. Okoliczność ta miała miejsce po złożeniu oświadczenia o wypowiedzeniu pożyczki przez stronę powodową i zachowanie to w powiązaniu z wcześniejszymi opóźnieniami w zapłacie rat przez okres ponad 4 miesiące, świadczyło o tym, iż sytuacja finansowa pozwanego była już uprzednio zła i następnie nie uległa poprawie (art. 231 k.p.c.) oraz że pozwany nie miał woli dokonywania płatności na rzecz wierzyciela. Pozwany, po wypowiedzeniu przez stronę powodową umowy pożyczki hipotecznej, podejmował działania mające na celu doprowadzenie do kontynuowania stosunku umowy pożyczki, lecz zachowanie Banku związane z wypowiedzeniem nie można było ocenić jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Powód dokonał czynności mających na celu umożliwienie dłużnikowi wyjaśnienie braku wpłat wymagalnych rat pożyczki, wskazując mu na piśmie wszelkie składniki istniejącego zadłużenia i zwracając się o ich uregulowanie. Pozwany miał możliwość poinformowania Banku o trudnościach ze spłatą pożyczki i podjęcia rozmów na ten temat. Zgodnie z umową pozwany winien był informować Bank o powstaniu okoliczności, którą mogą rzutować na jego zdolność kredytową.

W związku z rozwiązaniem umowy na skutek wypowiedzenia przez powoda, wymagalna stała się kwota niespłaconego przez pożyczkobiorców kapitału, tj. kwota równa w polskiej walucie 162.509,58 zł (art. 723 k.c. w zw. z § 17 ust. 1 umowy pożyczki). Z treści umowy pożyczki nie wynikało, aby strony wyłączyły zakaz anatocyizmu (art. 482 § 2 k.c.). Wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego nie stanowiło wytoczenia powództwa, dlatego w sprawie nie znalazł zastosowania art. 482 §1 k.c. Sąd Apelacyjny uznał za nieuprawnione dochodzenie

przez powoda odsetek od odsetek, tj. od kwoty 35.031,30 zł objętej żądaniem pozwu, za okres przed dniem wytoczenia powództwa tj. przed dniem 9 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny uznał za częściowo skuteczny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenie o odsetki, które jako świadczenie okresowe, ulega przedawnieniu z upływem trzech lat (art. 118 k.c.). Jako niezasadne uznał żądanie zasądzenia odsetek naliczonych od kwoty 197.510,26 zł za okres do dnia 8 lipca 2011 r., tj. za okres trzech lat liczonych wstecz od dnia wniesienia pozwu (roszczenie dotyczące 21.584,02 zł). Wystawienie bankowego tytułu wykonawczego nie odpowiadało żadnemu z wymagań określonych w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., od których ustawodawca uzależnił wystąpienie skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia. W sprawie nie doszło do przedawnienia należności głównej oraz odsetek, bowiem wszczęta w oparciu o tytuł wykonawczy egzekucja komornicza nadal się toczy.

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w ten tylko sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 100.012,40 zł, odsetki liczone od kwoty 162.509,58 zł za okres od dnia 9 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym (maksymalnymi w świetle art. 359 § 2¹ i 2² k.c. w tym okresie), a za okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty w wysokości dwukrotności stopy odsetek ustawowych w stosunku rocznym, z uwzględnieniem dalszych zmian stopy odsetek maksymalnych wynikających z czynności prawnej (w świetle art. 359 § 2¹ i 2² k.c. obowiązującym od 1 stycznia 2016 r.), a także odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od kwoty 35.031,30 zł za okres od dnia 9 lipca 2014 r. do dnia zapłaty (z datą wniesienia powództwa możliwe stało się zasądzenie odsetek od odsetek).

Sąd Apelacyjny w pozostałym zakresie apelację oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną złożył pozwany, zaskarżając go w części zmieniającej wyrok Sądu Okręgowego i uwzględniającej powództwo wraz z kosztami procesu. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzucił naruszenie art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c., art. 96 § 1 i 2 ustawy

z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1988) w zw. z art. 5 k.c., art. 78 w zw. z art. 74, art. 75 § 1 prawa bankowego w zw. z art. 5 k.c., art., 56 k.c. W ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzucono naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. Na tej podstawie skarżący wnosił o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący zarzucił naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. przez nie zbadanie przez Sąd Apelacyjny zgodności postanowień wzorców umownych z art. 385¹ k.c. mimo obowiązku usunięcia wszelkich naruszeń prawa materialnego bez względu na to, czy zostały objęte zarzutami pozwanego. Powiązał go z zarzutem naruszenia art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w związku z art. 6 k.c. poprzez ich niezastosowanie i nie uznanie przez Sąd Apelacyjny, że wzorce umowne stosowane przez Bank w umowie pożyczki hipotecznej z dnia 6 grudnia 2002 r. wpływające na wysokość roszczenia (§ 5 pkt 3 oraz § 9 pkt 8) stanowią klauzule niedozwolone. Zarzuty te nie mogą jednak odnieść skutku ze względu na to, że podniesiona po raz pierwszy dopiero w skardze kasacyjnej kwestia niezgodności umowy pożyczki hipotecznej z dobrymi obyczajami oraz zarzut rażącego naruszenia interesów konsumenta nie były objęte twierdzeniami pozwanego, który nie wskazał w toku sprawy świadczących o tym faktów i dowodów. Tymczasem to przytoczone przez powoda fakty i dowody oraz fakty i dowody składające się na przyjętą przez pozwanego linię obrony przed żądaniem powoda określają przedmiot sporu, przedmiot postępowania dowodowego, kształtują podstawę faktyczną rozstrzygnięcia i determinują jego podstawę prawną. Podniesione dopiero w skardze kasacyjnej zagadnienie ewentualnej abuzywności zastosowanego przez Bank wzorca umownego nie stało się- wskutek zaniechania pozwanego- przedmiotem ustaleń faktycznych i ocen prawnych Sądu drugiej instancji. Niepodważona i niekwestionowana przez skarżącego podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku, którą Sąd Najwyższy jest związany przy badaniu skargi (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) nie zawiera faktów umożliwiających przeprowadzenie oceny umowy pożyczki w świetle art. 385¹ §1 k.c. Jeżeli stan faktyczny sprawy wyczerpuje hipotezy norm kodeksu cywilnego dotyczących konsumenckich wzorców umownych, sądy powszechne

powinny w sporze między przedsiębiorcą i konsumentem stosować te normy - na przykład stanowiące podstawę incydentalnej kontroli klauzul wzorców umownych pod kątem ich niedozwolonego charakteru - z urzędu (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2007 r., I CSK 27/07, OSNC-ZD z 2008 r., nr 1, poz. 25). Taka sytuacja nie ma jednak miejsca w rozpoznawanej sprawie, skoro, jak to już podniesiono, na taką ocenę nie pozwala podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 96 § 1 i 2 prawa bankowego w zw. z art. 5 k.c. przez błędną wykładnię prowadzącą do uznania, że pozwany Bank mógł wystawić bankowy tytuł egzekucyjny w jednostronnie ustalonej chwili, ze względu na brak związku tego zarzutu z istotą sporu. Przedmiotem sprawy jest bowiem roszczenie powoda o zapłatę przewidzianych w umowie pożyczki odsetek, które nie są objęte tym tytułem. Odsetki są świadczeniem ubocznym wobec świadczenia głównego; warunkiem ich powstania jest istnienie długu głównego i jego wymagalność, czego pozwany nie podważył. Mają jednak autonomiczny wobec niego charakter, który objawia się przede wszystkim w tym, że po swoim powstaniu mają charakter samodzielny wobec roszczenia głównego. Wynika to z ich charakteru jako świadczenia okresowego (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2015 r., V CSK 231/14, niepubl.).

Niezasadny jest także zarzut naruszenia art. 78 w zw. z art. 74, art. 75 § 1 prawa bankowego w zw. z art. 5 k.c. przez błędną wykładnię prowadzącą do uznania, że wypowiedzenie umowy pożyczki było zgodne z zasadami współżycia społecznego i nie stanowiło nadużycia prawa, albowiem niepodważona przez skarżącego podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku uzasadnia tę ocenę Sądu Apelacyjnego. Sąd drugiej instancji wskazał bowiem, że powód przez wypowiedzeniem umowy pożyczki wzywał pozwanego do zapłaty zaległych rat wraz ze szczegółowym wskazaniem wysokości istniejącego zadłużenia, natomiast pozwany, wbrew umowie, zaniechał poinformowania Banku o zmianie swojej sytuacji spowodowanej przejściowymi kłopotami finansowymi. Sąd Apelacyjny miał także na uwadze nie tylko opóźnienie pozwanego w spłacie wymagalnych rat do dnia wypowiedzenia umowy, ale także zaprzestanie spłaty przez pozwanego

jakichkolwiek zobowiązań wynikających z umowy pożyczki przypadających po maju 2008 r. Okoliczności te, w konfrontacji ze wskazanymi w skardze kasacyjnej twierdzeniami o zaniechaniach Banku w dążeniu do wyjaśnienia rzeczywistej sytuacji finansowej pozwanego i ustalenia przyczyn powstania przeterminowanego zadłużenia, nie mogły doprowadzić do podważenia stanowiska Sądu Apelacyjnego o skuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki i braku podstaw do przyjęcia naruszenia przez ten Sąd art. 5 k.c.

Skarżący zarzucił naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 56 k.c. poprzez jego niezastosowanie i niedokonanie wykładni treści umowy pożyczki w związku z postanowieniami Kanonu Dobrych Praktyk Rynku Finansowego oraz Kodeksu Etyki Bankowej. Treść i uzasadnienie tego zarzutu wskazują, że skarżący dąży do zakwestionowania wypowiedzenia umowy pożyczki z powołaniem się na tzw. *soft law*, które jest związane ze zwyczajem stosowanym w obrocie gospodarczym, mającym swe źródło w przystąpieniu banków do organizacji tworzących kodeksy dobrych praktyk. W orzecznictwie wyjaśniono, że treść czynności prawnej i zamiar stron powinny być ustalone i tłumaczone według zasad określonych w art. 65 k.c. Jednak dokonywanie wykładni nie uzasadnia przypisania czynnościom prawnym treści, jakie nie wynikają ani z nich, ani z ustawy, ani z zasad współżycia społecznego, czy ustalonych zwyczajów - art. 56 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2017 r., IV CSK 179/16, niepubl.). Powołanie się przez skarżącego jedynie na naruszenie art. 56 k.c. było niewystarczające, ponieważ przepis ten dotyczy skutków czynności prawnej, natomiast skarżący nie sformułował w skardze zarzutu naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 65 k.c. mimo jego decydującego znaczenia w procesie interpretacji treści czynności prawnej.

W podanych wyżej przyczyn Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną pozwanego na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego postanowił na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. mając na uwadze okoliczności sprawy świadczące o trudnej sytuacji finansowej pozwanego.

jw